

הסיגד - זמן לחגוג... והזדמנות לדבר על העלייה מאתיופיה

22/11/14 - כ"ט בחשוון

1. הקדמה - על הסיגד:

קראו בהרחבה על חג הסיגד - או [במט"ח](#), ויקיפדיה, [אתר הסוכנות היהודית](#) או [בקש"ת](#)...

תקציר - חג הסיגד:

חג הסיגד, "סגידה" בשפת הגעז החבשית, החל היום, הוא חג מחגי ביתא ישראל, הנחוג 50 יום לאחר יום הכיפורים. זהו יום צום, טהרה והתחדשות, המציין את מתן התורה, חידוש הברית בין העם לאלוהים, כפי שהיה בימי עזרא, עידוד השמירה על הזהות היהודית ועל המצוות וכן שמירה על אחדות הקהילה. החג כולל טקסים ותפילות לגאולה. הטקס נערך על ראש הר גבוה, המשמש כסמל להר סיני. כיום, בישראל, החג נחגג בטיילת ארמון הנציב, הצופה להר הבית, בנוכחות מנהיגי הקהילה האתיופית ועולים רבים. ישנן מסורות שונות המסבירות את מקור החג, אולם כולן מדגישות, כי החג נקבע בהשראת עצרת שקיימו הנביאים עזרא ונחמיה. בעצרת זו חודשה הברית בין עם ישראל לאלוהיו בימי שיבת ציון. מטרתו של החג להגן על הקהילה ולשמר את זהותה בימים קשים של מלחמות, רדיפות והתבוללות וכן להזכיר ולכבד את מעמד הר סיני ואת קבלת התורה. לחג הסיגד תרומה חשובה לפסיפס התרבותי של החברה הישראלית ולהווי הרוחני והתרבותי של העם. כל מהותו של החג היא אחדות, אהבת האדם ואהבת הארץ, לצד שלילה של חיי הגלות. אוירת הסיגד מבטאת יהדות אנושית מתונה, מקרבת ומחבקת כל יהודי באשר הוא ומראה את פניה היפות של היהדות. בשנת 2008 חוקקה הכנסת את חוק חג הסיגד, שנועד לשמור על מסורת עתיקת יומין זו ולתרום לתחושת הזהות והמעורבות של בני הקהילה האתיופית בחברה בישראל <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4305024,00.html>.

גיליון מאוקטובר 2013 של מנהל חברה ונוער בנושא חג הסיגד - בגיליון פעילות הבוחנת היבטים שונים של חג הסיגד ודרכה אפשר לערוך דיון בערכים הגלומים בו ובמשמעותו עבור בני הקהילה האתיופית היום והחברה הישראלית כולה.

גיליון בנושא חג הסיגד - מנהל חברה ונוער

2. הקדמה 2 - על הקהילה האתיופית בישראל ועל העלייה:

כדאי ומומלץ לקרוא ולהכיר את העלייה מאתיופיה וכן את השתלשלותה החל מההכרה של ישראל בקהילה היהודית האתיופית, שלמעשה נשתמרה במשך אלפי שנים - ויש לה מסורת עתיקה מאז ימי בית המקדש הראשון!!

הקהילה היהודית באתיופיה, שמרה על מסורת ישראל בקפדנות, בתוך מבנה קהילתי מאורגן ושמור. שפה, כתבי קודש- כולל ספרי תורה, הלכות ומנהגים, נישואים רק בתוך העדה, מבנה הנהגה (קייסים..), ועוד. במשך מאות אלפי שנים, האמינו יהודי אתיופיה שהם היהודים האחרונים בעולם.. ושהם שומרים על המסורת והשרשרת היהודית!

הרב עובדיה יוסף פסק שהם יהודים ב- 1974, כנראה מצאצאי שבט דן (שהגיעו כנראה לתימן ואח"כ לאתיופיה). משם התגלגלה ההחלטה של ממשלת ישראל לסייע בעלייתם ארצה, למרות מדיניות "מסך הברזל" שתחתיה היו נתונים בשלטון האתיופי.

קהילות שלימות שמרו על המסורת היהודית, והם המכונים "ביתא ישראל". בד"כ אלו יהודים שחיו בכפרים והיו מודעים מאוד ליהדותם. לעומתם, היהודים שחיו בערים או בקרבתם וסבלו מאנטישמיות ורדיפות (וכונו "פלאשמורה" על ידי המקומיים)- התנצרו בחלקם ועזבו את היהדות.

גלי העלייה הראשונים, היו של יהודים ששמרו את המסורת וחלמו על ירושלים, ממש כמו בסיפורים.... אלו החלו ללכת לכיוון ירושלים, דרך מדבריות מסוכנות (בסודן) ורבים מהם לא החזיקו מעמד במסע לארץ ישראל (אגב, יום ירושלים נקבע לפני כמה שנים כיום הזיכרון הלאומי לאותם עולים שנפלו בדרכם.. לירושלים!).

העליות בקצרה- מבצע שלמה, שהעלה יהודים במבצע חשאי של המוסד הישראלי, ממדבריות סודן- במטוסים לארץ. מבצע משה- כנ"ל מבצע חשאי, שהעלה יהודים ממחנות מעבר בגונדר ובאדיס אבבה, אליהם התרכזו אלפי יהודים ששמעו על העלייה האפשרית לישראל! קראו על "[מבצע משה](#) (1984) ו"[מבצע שלמה](#) (1991)".

מאז מבצע משה ועד היום, היו מחנות מעבר שבהם פעלה (גם) הסוכנות היהודית להכנה לעלייה של הקהילה האתיופית, כולל לימודי עברית ויהדות.

החלטת ממשלה קבעה לפני כשנה, על עליית אחרוני יהודי אתיופיה, שרישומים הוכיחו את שורשיהם היהודיים.

3. נקודות למחשבה, לדיון ומסרים חשובים ומעניינים בנושא הקהילה האתיופית:

- שימורה של הקהילה היהודית באתיופיה, כקהילה יהודית חזקה ושורשית, הוא תקדים מופלא (!) וכמעט יחידי – בין סיפורי קהילות יהודיות בעולם, במהלך ההיסטוריה- מאז הגלות של עם ישראל מארץ ישראל.
- אלמנטים של זהות, שייכות ונאמנות למסורת היהודית, כאשר המוטיבים של הכמיהה לירושלים והאחדות= מסגרת של הקהילה, הם חזקים מאוד ויש להם ביטויים רבים במנהגים ובנרטיב היהודי- אתיופי.
- סיפור העלייה של האתיופים לארץ... מופלא לא פחות! השמועות הראשונות שמגיעות לקהילה היהודית, על כך שיש התיישבות של יהודים בארץ ישראל...

ואפילו על כך שיש יהודים שהם לא אתיופים (תארו לעצמכם שהם לא דמיינו יהודים אשכנזים = לבנים!!! מבחינתם, כל היהודים בעולם הם אתיופים, כולל אבותינו....).

- תיאור גלי העלייה לארץ, שניתן ללמוד עליהם גם משירים, סרטים וסיפורים. ההליכה לארץ ברגל- במדבר המסוכן, שהיא בריחה למעשה מאתיופיה, שהיא תחת שלטון טוטליטרי ואנטישמי.
- החלטת ממשלת ישראל להעלות את יהודי אתיופיה, על כל הכרוך בכך... סיכון מחושב של המדינה, מתוקף היותה מדינת העם היהודי והאחראית על שלום כל יהודי העולם. מעורבות המוסד הישראלי במבצע ההעלאה החשאי והמורכב, התגייסות המערכת כולה להעלאה וקליטה של יהודי אתיופיה. זכות וחובה!
- אין בהיסטוריה העולמית תקדים של מדינה מערבית שמסייעת בהגירה למסה כה גדולה של אוכלוסיות ממדינות עולם שלישי... (ולא למטרות עבדות!). מדינת ישראל לקחה על עצמה אתגר עצום- להעלות ולשלב את יהודי אתיופיה בישראל, מדינה מערבית לכל דבר.
- ישנם הבדלים תרבותיים עצומים בין יהודי אתיופיה לבין אזרחי מדינת ישראל, כמעט בכל תחום. סיפור הקליטה וההשתלבות (בתהליך) של יהודי אתיופיה, תוך ניסיון ללמוד מלקחי העבר ולא לצפות מהעולים להתאים את עצמם לגמרי לתרבות הישראלית, אלא מתוך כוונה גם להצליח בקליטה אך גם לשמר את התרבות המקורית שלהם.
- חג הסיגד, הוא דוגמא מצוינת לסעיף הקודם... זהו חג שנשתמר במשך אלפי שנים על ידי הקהילה האתיופית! במהותו (המקורית) הוא חג אמוני – דתי, שנותן ביטוי גם לאמונה היהודית וגם לכמיהה לציון (העלייה על ההר, כעלייה לישראל). כיום הוא נחגג בישראל, כחג של התרבות היהודית- אתיופית/ שימור המסורת הקדומה והייחודית, וכיום שמציין את התרומה של הקהילה האתיופית לישראל.

קישורים לפעילויות: לינק לפעילויות בנושא הקהילה האתיופית בקש"ת

4. פעילויות אפשריות ומומלצות לחגיגה, הרצאה או דיון על ה"סיגד":

- יריד ברוח אתיופי (אוהל = טוקול, עם קפה = בונה –Boona , לבוש מסורתי, אוכל מסורתי, יצירה אומנותית אתיופית).

- **יצירה אתיופית- טווית חוטים, רקמה אתיופית, עבודה בחימר**
- **בישול אתיופי- אפיית פיתות, פופקורן (!), הכנת קפה בבישול**
- **צפייה בסרטים על העלייה מאתיופיה, על המבצעים להעלאת יהודי אתיופיה (משה/ שלמה..), וכן סרטונים נוספים שקיימים בקש"ת על האתיופים בארץ, על התרבות האתיופית/ מוסיקה וכו':**
 - ☒ **"Music Voyager"- הפרק על עידן רייכל**, מתוך הסדרה.
 - ☒ **"סרט רץ" של גידי**
 - אביבי- <http://vimeo.com/76841073> (סיסמה: rm2013). לצפייה שלכם בלבד. אם אהבתם- ניתן להזמין את הסרט מחברת ההפצה- [/http://viceversa.co.il](http://viceversa.co.il)
 - ☒ **Black over White**- סרט ודין של "מקום": [/http://makomisrael.org/blog/black-white](http://makomisrael.org/blog/black-white)
 - ☒ **בת יפתח- לצפייה ביוטיוב, לרכישה מאתר "מעלה"** (יש כתוביות לאנגלית).
- **מוסיקה וריקודים- ריקודים אתיופים, מנגינות, כלי נגינה. אפשר למצוא ביוטיוב...**
- **ספרי ילדים בעברית על החיים באתיופיה ועל ההשתלבות של ילדים אתיופים בארץ.**
- **ניבים, ביטויים ומשלים אתיופיים- אוצר עצום של תרבות אתיופית..**

- [/http://makomisrael.org/blog/ethiopian-jewry](http://makomisrael.org/blog/ethiopian-jewry) - תערוכת תמונות
- <http://makomisrael.org/current-affairs/pushing-the-button/ethiopian-jewish-aliyah> חומרים של "מקום":
- [/http://makomisrael.org/blog/blacks-whites-israel](http://makomisrael.org/blog/blacks-whites-israel)
- [/http://makomisrael.org/blog/upcoming-sigd-festival](http://makomisrael.org/blog/upcoming-sigd-festival)
- **תמונות של חגיגת הסיגד בארץ ובאתר חברה ישראלית**
- **אנשים מפורסמים** - שי פרדו (שחקן תיאטרון), מסקי שיברו (כנ"ל שחקנית), חגית יאסו (כוכב נולד), רודי בייאנסין (The Voice), אסתר רדא (זמרת), **הולגאב- תיאטרון** **ישראלי- אתיופי**, טיטי איינהו (מלכת היופי 2013), **שליחתנו לושינגטון DC- פנינה גדאי** (**אחת מ-66 נשים משפיעות בחברה הישראלית...** עפ"י בחירה של עיתון הארץ ליום העצמאות ה-66 למדינת ישראל), פנינה שאטו- תמנה ושלמה מולה (חברי כנסת)
- **סיפורים אישיים ואנושיים** - אדיסה אייאסו (**שגרירה של הסוכנות היהודית**). **הבלוג של דני אדינו אבבה**,
- **ארגוני מגזר שלישי** - ישנם ארגונים רבים הפועלים בקרב יוצאי אתיופיה ואשר עוסקים בשלל נושאים החל מבריאות, דרך הכשרה מקצועית ועד לייעוץ משפטי. בין הארגונים הידועים:
 - ☒ אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה: ארגון חברתי העוסק בשלל נושאים, ממשיך דרכה של האגודה האמריקאית למען יהודי אתיופיה (AAEJ) שפעלה בין 1969-1993.
 - ☒ פידל: הוקמה בשנת 1996 ופועלת למען חינוך ושילוב חברתי של בני נוער באמצעות מגשרים בבתי הספר, הפעלת מרכזי נוער ברחבי ישראל וניהול תוכניות קהילתיות להורים.
 - ☒ עולים ביחד: הוקמה בשנת 2006 ועוסקת בקידום מנהיגות ומצוינות בתעסוקה.

- ☒ טבקה: ארגון משפטי שהוקם ב-1999 ואשר מעורב בפסקי דין רבים העוסקים בקהילה.
- ☒ טנא בריאות: עמותה לקידום בריאות יוצאי אתיופיה בישראל, באמצעות מומחי בריאות יוצאי אתיופיה ובשיתוף הקהילה.
- ☒ היווט: עמותה שהוקמה על ידי נשים מהקהילה, לעזרה בהתאקלמות תוך תמיכה במשפחה ובפרט בהיבט של פעילויות לילדים ובני נוער.

- אתרי אינטרנט- "[אוטופיה שלי](#)", של הקהילה האתיופית בישראל וערוץ טלוויזיה בכבלים. [בהלצ'ין](#)- אתר מרכז מורשת יהדות אתיופיה.

- פרויקט של הסוכנות היהודית- [TEN](#) שפועל גם באתיופיה. וכמובן- שליחות של הסוכנות היהודית באתיופיה, במבצעים האחרונים להעלאת שארית יהודי אתיופיה- [אשר פנטהון סיום](#).

- חיילים/ות אתיופים/ות בצה"ל- [באתר צה"ל](#)

- "[חברים בטבע](#)"- חוות חקלאיות עבור מבוגרים מהקהילה האתיופית- פרויקט (שממומן בחלקו גם ע"י שותפויות ופדרציות יהודיות) שמתרחב כיום לריכוזי אוכלוסייה של עולים בכל הארץ, מאפשר לעולים לעבוד בחקלאות, כפי שהם עשו לפני עלייתם לארץ וכמובן להתפרנס מכך.

- קליטת יהודי אתיופיה בישראל- [מאמר מקיף של פרופ' עוז אלמוג](#)

השראה:

פרויקט מקסים לציון חג הסיגד של בית אבי חי. אמנם הסרטונים והסיפורים בעברית, אבל שווה מאוד להכיר ולצפות (גם אם כהשראה עבורכם...) ואולי תרצו להוסיף כתוביות תרגום לאחד הסרטונים (או רק להשמיע מוזיקה....):

["מסע בין שני בתים"- לציון חג הסיגד, בית אבי חי](#)